



## Borrell

Sant Mateu de Bages

### Ubicació

**Comarca:** Bages  
**Lloc/Adreça:** Demarcació de Coaner  
**Emplaçament** Ctra. BV-3003, al km. 11,5 camí direcció N-E i després E. A la cruïlla camí N-W uns 800 m.  
**Alçada:** 696

### Coordenades:

**Latitud:** 41.8243  
**Longitud:** 1.68734  
**UTM Est (X):** 390989  
**UTM Nord (Y):** 4631102

### Classificació

**Número de fitxa** 08229 - 190  
**Àmbit:** Patrimoni immoble  
**Tipologia** Edifici  
**Estil / època:** Modern Contemporani Popular  
**Segle** XVII-XIX  
**Estat de conservació** Dolent  
**Notes de conservació:** En ruïna, sense coberta.  
**Protecció** Inexistent  
**Tipus de protecció:** Inexistent  
**Observacions protecció:** Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 167)  
**Data aprovació:** dc., 20/01/2010 - 12:00  
**Accés** Difícil  
**Ús actual:** Sense ús  
**Titularitat** Privada  
**Titular:** 08229A015001140000MU  
**Autoria de la fitxa** Jordi Piñero Subirana  
**Data de registre de la fitxa:** dt., 21/03/2017 - 01:00

## Descripció

Masia de petites dimensions en estat de ruïna que està emplaçada a l'extrem d'un contrafort de la serra de Castellallat. Consta d'un cos residencial més un cobert força gran, que s'aixeca aïllat al costat nord-est. L'habitatge és de planta quadrada i disposava de planta baixa més un pis. Alguns dels murs es conserven fins a l'alçada de la teulada. La façana principal, encarada vers el sud-est, tenia un portal atípic format a partir d'un arc que posteriorment va ser fet més estret per adequar-hi l'entrada. Al seu damunt conserva una finestra. L'aparell dels murs és de maçoneria. L'interior es distribueix en dues crugies, la de llevant situada a un nivell més alt. En aquesta part s'hi conserva un forn de pa. El conjunt es troba en ruïnes, sense coberta, però ha mantingut la tipologia i els volums originaris, sense modificacions modernes.

## Observacions:

Informació oral facilitada per Josep Viladés (del Semís)

## Història

Aquest mas té un origen medieval i des de l'any 1281 pertanyia a la masia del Semí (VLADÉS, 2012: 151). Des d'aleshores pagava un cens a aquesta masia. El Borrell va ser habitada fins els volts de 1920. Amb la masia ja abandonada hi va tenir lloc un dels episodis més destacats relacionats amb els maquis el 10 de desembre de 1944. Era el moment de més efervescència de l'activitat dels maquis, i un grup de deu homes (se suposa que eren comunistes) va entrar al país amb la intenció d'arribar a Barcelona. Van fer una parada inusualment llarga, d'uns quinze dies, a la casa del Borrell. No se sap per què. El 9 de desembre (el dia anterior a ser assassinats) uns quants del grup van anar al poble de Sant Mateu on haurien robat una pistola i diners a la botiga o bé, segons altres testimonis, haurien agafat menjar racionat del sindicat. Van ser els mateixos de la botiga i un altre home els que van fer la denúncia a la Guàrdia Civil. El dia següent (10 de desembre) un grup de la Guàrdia Civil acompanyat d'excombatents del bàndol franquista es van dirigir a la casa amb un camió. Eren entre 40 i 60 homes. Sembla que les intencions de la Guàrdia Civil eren provocar la fugida dels maquis per estalviar-se així l'enfrontament i les possibles baixes. El grup va arribar de nit, quan els maquis estaven dormint, fins i tot el que feia guàrdia. Aquest va ser l'únic que va poder fugir. Segons sembla, els maquis pràcticament no van oposar resistència. Foren assassinats allà mateix i enterrats en una fossa al costat de la casa. Posteriorment, l'alcalde de Sant Mateu, tot i ser de dretes, va preferir que els morts estiguessin enterrats al cementiri i els va fer traslladar. No se sap si foren enterrats a dintre o fora del recinte. També es desconeix la identitat d'aquests homes ja que, com era habitual, anaven indocumentats. Tan sols se sap que el supervivent que va poder fugir es deia Bernat o Vernet i, segons sembla, va morir fa uns anys a Puig-reig. Una placa col·locada al cementiri de Sant Mateu de Bages recorda aquests fets.

## Bibliografia

GÓMEZ , Marta; SARRI, Glòria (2009). "Nou maquis morts al Borrell de Sant Mateu de Bages", Dovella, núm. 101 (tardor, 2009), p. 39-41.

GRUP SOLUCIONS MANRESA (2009). Pla especial del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Sant Mateu de Bages. Ajuntament de Sant Mateu de Bages (núm. 167).

VILADÉS LLORENS, Ramon (2012). D'un temps d'un país. El Semís de Coaner. La Patumaire Edicions, Berga (edició particular), p. 151



